

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้และอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 37)

รัฐบาลให้ความสำคัญกับภาษาไทยมากโดยกำหนดให้เป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของประชาชนและมวลชน รวมทั้งเป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่อราชการของทุกภาคส่วน เป็นภาษาที่คนไทยทุกคนได้รับการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรที่ใช้จัดการศึกษาของไทยทุกระดับที่ผ่านมาและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกระดับชั้นกำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 37 - 38) รวมทั้งได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ให้มีความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักการใช้เหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 6)

ในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีปัญหาในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาระที่ 2 การเขียน จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - Net) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

(องค์การมหาชน) ประจำปีการศึกษา 2551 พบว่า วิชาภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 (ม.3) ในระดับประเทศ มีคะแนนเฉลี่ย 41.09 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 41.09 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำมาก และมีคะแนนเฉลี่ยของสาระการเขียนเท่ากับ 10.10 จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.11 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำ จากรายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปรากฏว่า วิชาภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนสอยดาววิทยา มีคะแนนเฉลี่ย 15.48 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 38.70 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำมาก และมีคะแนนเฉลี่ยของสาระการเขียน เท่ากับ 2.93 จากคะแนนเต็ม 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.62 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2, 2552, หน้า 2) นอกจากนี้รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสองรอบของโรงเรียนสอยดาววิทยา จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เมื่อปี พ.ศ. 2548 และ 2551 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสอยดาววิทยาทุกระดับชั้นและ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับต่ำ

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูรับผิดชอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนสอยดาววิทยา ต้องการพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะ การเขียนเป็นทักษะที่ยากกว่าทักษะการฟัง การพูด และการอ่าน การฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยทั้ง 4 ด้านการเขียนเป็นทักษะที่ยากกว่าทักษะอื่น ๆ เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะหนึ่งของการสื่อสาร ประเภทส่งออก แต่ก็ เป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กับการฟัง การพูดและการอ่าน เพราะทุกทักษะ เป็นความสามารถที่เป็นพื้นฐานของกันและกัน ทักษะการฟัง การพูด และการอ่าน มีส่วนช่วยให้ ทักษะการเขียนดีขึ้น ในทำนองเดียวกันการเขียนก็จะช่วยทำให้ทักษะการฟัง การพูดและการอ่านดี ขึ้นด้วย คนที่อ่านมาก ฟังมาก มักจะพูดดีและเขียนดี แต่ถึงกระนั้นก็ตามปัญหาการเขียนหนังสือ ของนักเรียนก็ยังเป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ (วรรณิ ไสมประยูร, 2535, หน้า 475) ผู้วิจัยมีความ เชื่อว่าการมุ่งพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียนก็สามารถช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยด้านอื่น ๆ ให้สูงขึ้นได้ไปพร้อม ๆ กัน เพราะทักษะการเขียนต้องอาศัยทักษะการอ่าน การฟัง และการพูดเป็น พื้นฐานในการแสดงความสามารถในการเขียน นอกจากนี้การเขียนยังเป็นหลักฐานที่แสดงถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี และเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถในการสื่อสาร ที่ชัดเจน ผู้เขียนต้องใช้ความรู้หลาย ๆ ด้านประกอบกัน ทั้งหลักการใช้ภาษา การแสดงความรู้ ความคิด อันเป็นผลมาจากการอ่าน การฟัง การดู และการพูด ซึ่งมักเป็นการพูดในใจของตนเอง การที่จะเขียนได้ดีผู้เขียนจะต้องมีความคิดดี มีจินตนาการดี มีคลังคำอย่างหลากหลาย สามารถนำ คำมาใช้ในการเขียน ผู้เขียนจะต้องใช้เทคนิคการเขียน และใช้ถ้อยคำอย่างสละสลวย (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 63)

จากการศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน และเพื่อช่วยพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียน ผู้วิจัยพบว่าการใช้ชุดการจัดการเรียนรู้ หรือชุดการสอนเป็นแนวทางแก้ปัญหาที่ดีวิธีหนึ่ง เพราะชุดการจัดการเรียนรู้หรือชุดการสอน (Instruction Package) เป็นนวัตกรรมที่สามารถช่วยครูในการจัดการเรียนรู้และช่วยนักเรียนในการเรียนรู้ได้ดีเนื่องจากเป็นวิธีการที่ครูปรับใช้หลาย ๆ ชนิดมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ซึ่ง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532, หน้า 117) กิดานันท์ มลิทอง (2531, หน้า 81 - 82) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, หน้า 137) และ มนตรี แยมกลีกร (2528, หน้า 12) ได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของชุดการจัดการเรียนรู้ไว้หลายประเด็นสามารถสรุปได้ว่าชุดการจัดการเรียนรู้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียน คือ ได้รับความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลาตามความสนใจ ความต้องการและความสามารถของตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจเร็ว ความรับผิดชอบ ความสามัคคี การทำงานเป็นทีมและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมั่นใจ ช่วยให้การเรียนของผู้เรียนเป็นอิสระจากผู้สอน ไม่ว่าครูจะสอนเก่งหรือไม่ก็ตามหรือแม้ว่าครูจะมีความไม่พร้อมทางอารมณ์ หรือแม้แต่ปัญหาการขาดแคลนครู ผู้เรียนก็ยังสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาก่อน

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยที่แสดงว่า การใช้ชุดการจัดการเรียนรู้สามารถช่วยพัฒนาการเขียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ดังผลงานวิจัยของ พัทธนี หนูคง (2546, หน้า 91 - 93) ที่ศึกษาเรื่องชุดการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าชุดการสอนอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และผลงานวิจัยของ เฉลิมชนม์ รักลา (2547, หน้า 59 - 62) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างชุดการสอน ประกอบการบรรยาย เรื่อง เสียงในภาษาไทย ซึ่ง ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจสร้างชุดการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเขียนของนักเรียนให้สามารถเขียนสื่อสารข้อมูลความรู้และข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ชุดการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพสูงไว้ใช้พัฒนาการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความของนักเรียน
2. เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของครูผู้สอน
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องอื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสอยดาววิทยา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 210 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนสอยดาววิทยา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 คน ซึ่งคัดเลือกมาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม
2. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหาวิชาในรายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา 32101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยกำหนดความหมายของคำศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ ไว้ดังต่อไปนี้

1. ชุดการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง ชุดสื่อผสมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ
เพื่อครูได้นำไปใช้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตาม
จุดประสงค์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยจัดทำขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน 2.1
ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ
เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 5 ชุด
ดังต่อไปนี้

- ชุดที่ 1 ฝึกเขียนตามประเด็นเรื่องที่กำหนด
- ชุดที่ 2 ฝึกเขียนโครงเรื่องตามเรื่องที่กำหนด
- ชุดที่ 3 ฝึกเขียนเป็นเรื่องตามที่กำหนด
- ชุดที่ 4 ฝึกเขียนแสดงความคิดเห็นจากวิทัศน์ ภาพ และเพลง
- ชุดที่ 5 ฝึกเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

โดยชุดการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการจัดการเรียนรู้ แผนการจัด
การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม คำถาม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ สื่อการสอนแบบต่าง ๆ เช่น วิทัศน์
เทปเพลง เอกสารประกอบการสอน ของจริง ภาพ ใบกำหนดกิจกรรม ใบงานที่กำหนดกิจกรรม
การเรียนรู้ ฯลฯ

ชุดการจัดการเรียนรู้ มีกระบวนการเรียนรู้หลักในการเขียน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นศึกษา
ตัวอย่าง ขั้นการเขียนแบบตัวอย่าง ขั้นสรุปเนื้อหา ขั้นฝึกทักษะ ขั้นฝึกทบทวน โดยผู้วิจัยจะ
สอดแทรกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ 8 ขั้นตอน

2. การเขียนสื่อความ หมายถึง การเขียนที่ต้องการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิด
ความคิดเห็นของตนไปสู่ผู้อื่นโดยใช้ภาษาเขียนเป็นเครื่องมือทำให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องราว ความคิด
ความรู้สึกที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดออกมาการรับรู้เรื่องราวร่วมกันได้ตรงกันทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารที่
สามารถสื่อสารกันอย่างเข้าใจความคิด การรับรู้เรื่องราวได้ตรงกัน ถูกต้องครบถ้วน และตอบสนอง
ได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความรู้ความสามารถใน
การเขียนหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพิจารณาจาก

คะแนนเฉลี่ยที่ผู้วิจัยและครูผู้สอนภาษาไทยอีก 2 ท่าน พิจารณาร่วมกัน เมื่อนักเรียนเรียนและผ่านการประเมินจากแบบประเมินระหว่างเรียน

4. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน หมายถึง ข้อคำถามหรือข้อกำหนดที่ให้นักเรียนเขียนสื่อความตามสถานการณ์ที่กำหนด เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 2 ฉบับ

4.1 แบบทดสอบการเขียนเรื่อง

4.2 แบบทดสอบการเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น

5. เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนการเขียนด้วยชุดการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดเจตคติที่เป็นระดับ ค่าความรู้สึก 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีของลิเคิร์ท โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดสอบหาคุณภาพแล้ว

6. แบบวัดเจตคติ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดเกี่ยวกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ ชุดการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ประสิทธิภาพของชุดการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความ หมายถึง ผลของการใช้ชุดการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเรียนแล้วทำแบบฝึกประจำชุดการจัดการเรียนรู้แต่ละชุดและทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อสิ้นสุดการเรียนด้วยชุดการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนของแต่ละชุดการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ชุด ของนักเรียนทุกคนรวมกัน โดยคะแนนเฉลี่ยที่ได้ของนักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเพื่อการสื่อความ หลังสิ้นสุดการเรียนโดยใช้ชุดการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 5 ชุด ของนักเรียนทุกคน โดยคะแนนเฉลี่ยที่ได้ของนักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80